

creation of effective facilities of the formalized specification of system parameters and descriptions of the resource providing scientifically technological to development on the whole.

Research results allowed to come a conclusion, that the evaluation system is basis for the estimation of quality of the resource providing. On exactness of construction of the evaluation system and its correct use reliability of estimation depends in a great deal. Large quality of information, which characterizes the object of estimations, and professional level of experts on the basis of conclusions of which made decision, has a large value also. The evaluation system must take into account both payment of those or other parameters at the estimation of quality and possibilities of estimations of the object, after these parameters. technological innovation, small business, the criteria level, the evaluation, the system

Одержано 09.04.13

УДК 364.05

В.М. Попов, доц., канд. екон. наук, К.І. Неревська, студ.
Кіровоградський національний технічний університет

Фінансове забезпечення соціальної сфери в Україні

В статті проаналізовано сучасний стан фінансування соціальної сфери в Україні та його вплив на забезпечення населення соціальними послугами на достатньому рівні та належної якості, розроблено пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування соціально-культурних галузей з урахуванням фінансових аспектів їх розвитку.

соціальна сфера, соціальна інфраструктура, бюджетні кошти, соціальні інвестиції, медичне страхування, кредитні ресурси

В.М. Попов, К.И. Неревская
Кировоградский национальный технический университет
Финансовое обеспечение социальной сферы в Украине

В статье проанализировано современное состояние финансирования социальной сферы в Украине и его влияние на обеспечение населения социальными услугами на достаточном уровне и соответственного качества, разработано предложения относительно повышения эффективности функционирования социально-культурной сферы с учетом финансовых аспектов её развития

социальная сфера, социальная инфраструктура, бюджетные средства, социальные инвестиции, медицинское страхование, кредитные ресурсы

Теза про соціальну орієнтацію державної фінансової політики впродовж останніх років є надзвичайно поширеною в Україні. І справді, номінальні обсяги асигнувань, що спрямовуються на розвиток соціально-культурної сфери, з кожним роком зростають. Водночас якість соціально значимих послуг, що надаються населенню, не демонструє позитивної динаміки; більше того, оцінка фактичного стану соціально-економічного розвитку в країні викликає занепокоєння. Так, масштабне нарощування соціальних видатків не призвело до подолання бідності та скорочення майнового розшарування в суспільстві, погіршується стан здоров'я населення, існують проблеми нерівного доступу до освітніх і медичних послуг, дискусійною залишається якість освіти.

Це зумовлює актуальність наукових досліджень проблематики фінансового забезпечення окремих складових соціальної сфери та визначення пріоритетів її розвитку.

Проблемами розвитку соціальної сфери, її різних аспектів та складових займалися такі наковці, як В. Геєць, О. Грішнова, М. Карліна, І. Лукінова, Б. Надточій, В. Новікова, І. Петрова та ін. Питання фінансового забезпечення соціальної сфери сьогодні знаходяться у колі наукових інтересів В. Андрущенко, О. Василика, О. Величка, І. Кичка, В. Опаріна, Д. Полозенка. Серед зарубіжних вчених ці питання досліджувались Дж. Б'юкененом, А. Вагнером, Л. Ерхардом, А. Пігу, М. Фрідманом.

Незважаючи на численні проведені дослідження, у наукових роботах приділено недостатньо уваги питанням фінансового забезпечення соціальної сфери у трансформаційний період розвитку економіки, немає комплексного охоплення даної проблематики та виваженої концепції модернізації фінансового механізму соціально-культурних галузей, що зумовлює актуальність теми дослідження, її теоретичну та практичну важливість.

Метою статті є узагальнення та поглиблення теоретичних основ управління соціальною сферою й обґрунтування комплексу рекомендацій щодо підвищення ефективності її функціонування з урахуванням фінансових аспектів розвитку.

Соціальна сфера — одна з найважливіших у житті суспільства, в якій реалізуються соціальні інтереси всіх верств населення, відносини суспільства та особи, умови праці і побуту, охорони здоров'я, відпочинку.

У вітчизняній та зарубіжній фаховій літературі існують різноманітні трактування соціальної сфери.

На думку Скуратівського В.А., Палій О.М., Лібанової Е.М., соціальна сфера – це сфера життєдіяльності людського суспільства, де реалізуються інтереси класів, соціальних груп, етнонаціональних спільнот, що охоплює широку палітру соціального простору – від умов праці, побуту, здоров'я до соціально-класових, етнонаціональних, сімейно-шлюбних відносин [16].

Професор Іванов В.М. розглядає соціальну сферу як специфічну область суспільних відносин, яка охоплює систему соціально-класових, національних відносин, зв'язки суспільства та особистості. До її складу він також відносить сукупність соціальних умов та факторів життєдіяльності суспільних груп та особистості, їх розвиток та вдосконалення [17].

Кущенко В.І. та Остафійчук Я.В. розглядають соціальну сферу як сферу діяльності людей, результатом якої є послуги, що задовольняють потреби суспільства й окремих його членів і пов'язані зі створенням доданої вартості [8]. Вона характеризується специфічними процесами взаємодії та відтворення людини, особистості, соціальних груп, населення в цілому, відносинами, що виникають з приводу відтворення людського потенціалу та формування соціальної справедливості в суспільстві.

Львовчикін С.В. вважає соціальну сферу важливою складовою забезпечення життєдіяльності суспільства, яка охоплює сукупність освітніх, медичних і культурних закладів, які надають відповідні послуги громадянам [9].

Азріліян А.Н. представляє соціальну сферу в якості такої, де безпосередньо не створюються матеріальні блага. До неї він відносить: мистецтво, культуру, спорт, науку, освіту, охорону здоров'я [2, С. 1012].

“Вся сукупність установ, що сприяють відтворенню людини, людської особистості і є тим, що називають соціальною сферою”, - вважають Марєєв С.М. та Солодков Г.П. [10].

Заслуговує на увагу точка зору Ягодки А.Г., який розглядає соціальну сферу не лише як категорію, яка являє собою сукупність галузей і видів діяльності, підприємств, закладів і установ, які мають забезпечувати задоволення потреб людей у матеріальних благах, послугах, відтворенні роду, створенні умов для співіснування і співпраці людей

у суспільстві згідно з чинними законами і загальноприйнятими правилами, але і як сферу суспільної діяльності, яка спрямована на розвиток в людей духовності, вихованні совісті, здатності розрізняти добро і зло, оцінювати свої вчинки, формулювати для себе моральні приписи і вимагати їх виконання [20, С. 5].

Соціальна сфера впливає на розвиток виробничої сфери, на всі соціально-економічні процеси, що виникають у суспільстві. Так, В.Є.Козак під соціальною сферою розуміє ту частину галузей соціальної інфраструктури, що надають послуги [6, С. 4].

За твердженням Кисіль Н.М. соціальну сферу території необхідно розглядати як багатогалузеву, багаторівневу систему об'єктів, об'єднаних спорідненістю функціонального призначення (забезпечення соціальних потреб населення території в послугах з відтворення його трудового потенціалу, формування гармонійно розвинутих особистостей, підвищення життєвого рівня жителів), територіальною близькістю відповідної інфраструктури, видами праці [7].

Більшість авторів пропонують практично однакові підходи до класифікації галузей соціальної сфери, відмінності полягають лише у їх назві.

Так, Алимов О.М., Кочерга О.І., Богаєнко В.О., Паламарчук М.М., Паламарчук О.М., Вітренко Н.М. та ін. поділяють соціальну сферу на соціально-побутову (торгівля, громадське харчування, пасажирський транспорт, побутове обслуговування, зв'язок) та соціально-культурну (освіта, культура та мистецтво, охорона здоров'я, фізична культура та спорт, соціальне забезпечення, охорона навколишнього середовища) [1, С. 22; 14, С. 158-159; 4, С.66; 3, С. 9-11].

Отже, соціальна сфера відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку будь-якої держави. Зокрема, вона формує моральні та духовні цінності членів суспільства, є джерелом забезпечення здоров'я нації, збільшення середньої тривалості життя, покращення демографічної ситуації, відвернення молоді від згубних звичок, зниження рівня злочинності у суспільстві, забезпечує соціальну стабільність, а також створює підґрунтя для науково-технічного прогресу та сприяє економічному зростанню держави.

Однією з проблем в наш час є проблема формування ефективної системи фінансового забезпечення соціальної сфери, пошуку джерел її фінансування, що потребує нових підходів до здійснення перетворень, забезпечення яких дасть змогу вирішити проблему нестачі фінансових ресурсів. Слід зазначити, що основним джерелом фінансового забезпечення соціальної сфери є бюджетні кошти, але, на жаль, вони не можуть в повному обсязі забезпечити соціальні потреби суспільства, тому виникає потреба залучення додаткових ресурсів.

Фінансування суспільних послуг у більшості розвинутих країнах світу здійснюється як за рахунок коштів бюджетної системи, соціального страхування, так і за рахунок власних коштів громадян і роботодавців.

Джерелами прямого й непрямого фінансування соціальної сфери є:

- безпосередні видатки Державного та місцевих бюджетів;
- “податкові видатки” у вигляді пільг, відшкодувань, відстрочок;
- особисті кошти й зобов'язання громадян;
- страхові внески до державних і недержавних страхових фондів;
- усупільнення коштів підприємств у вигляді їхнього зобов'язання щодо виконання соціальних функцій;
- громадські ініціативи – різного роду фонди та збори;
- вітчизняні та іноземні інвестиції;
- кредити тощо

Оцінюючи динаміку видатків зведеного бюджету на соціальну сферу і

соціальний захист населення, наведену на рис. 1, зазначимо тенденцію до зростання, що підтверджується зростанням відсотка їх частки у видатках зведеного бюджету від 39,2% у 2000 р. до 60,3 % у 2011 р., тобто за вказаний період цей показник зріс на 21,1%.

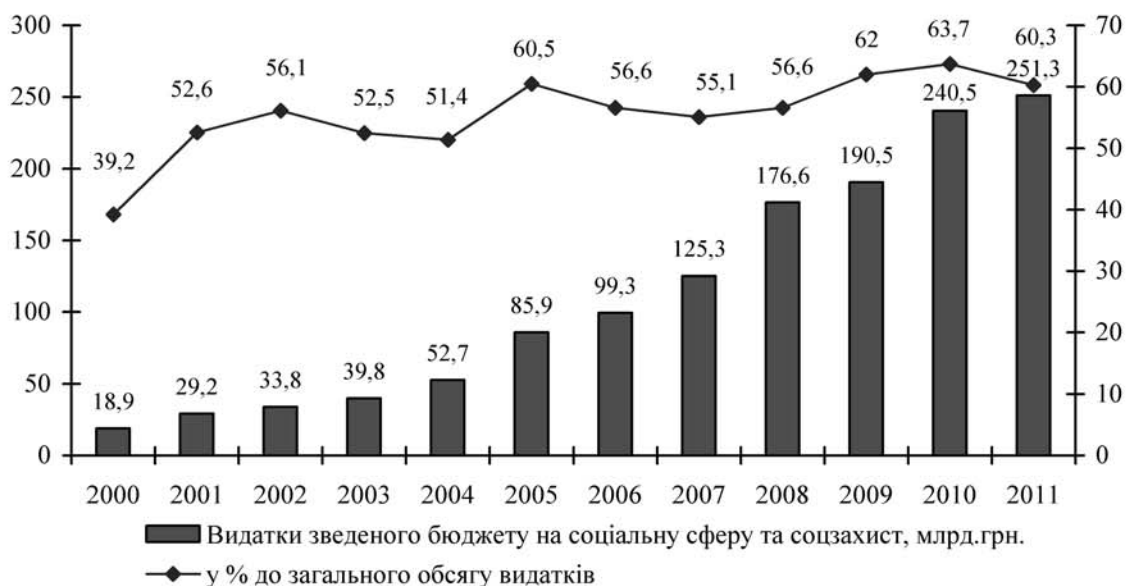

Рисунок 1 – Динаміка видатків зведеного бюджету на соціальну сферу і соціальний захист населення

Ситуація, що склалася сьогодні в Україні, є досить парадоксальною. Нібито збільшення видатків на соціальну сферу прямо пропорційно повинно призводити до покращення ситуації, але, як бачимо, значних змін у суспільстві не спостерігається, і перелік проблем соціальної сфери, з якими сьогодні зіткнулася Україна, не зменшується.

На наш погляд, така ситуація є причиною слабого зв'язку між зростаючим обсягом фінансування та якістю основних соціально-економічних індикаторів. Саме низька ефективність використання соціального бюджету стримує прогрес у соціальній сфері держави.

Дані рис. 1. свідчать, що 2005 та 2010 роки – це роки найбільших соціальних виплат, частка яких серед усіх видатків зведеного бюджету склала 60,5% (2005 р.) і 63,7% (2010 р.). З аналізу даних бачимо, що підвищення соціальних виплат у 2005 році не вирішило проблеми бідності і не привело до її скорочення, а ще більше посилило майнову диференціацію у суспільстві. Тобто значні суми соціальних видатків не є показником вирішення соціальних проблем, а навпаки – можуть погіршити ситуацію і загострити ряд соціально-економічних ризиків, таких як: бюджетний дефіцит, державне невиконання соціальних зобов'язань та ін.

До того ж перманентне зростання видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення може викликати у населення споживацькі настрої, та не спонукати їх до забезпечення якісного рівня життя за рахунок власної праці. Підтверджує це у своїй праці і В. Булавинець: «... упродовж тривалого часу головний акцент робиться на підвищення соціальних трансфертів ... що неминуче руйнує мотивацію активної поведінки на ринку праці. Через це соціальні трансферти називають непродуктивними видатками» [11, с. 302].

Незважаючи на підвищення розмірів видатків на соціальну сферу, слід зауважити, що в окремих випадках ці розміри не досягли навіть законодавчо

задекларованих нормативів. Так, Закон України «Про освіту» встановлює норматив витрачання бюджетних коштів для фінансування галузі у розмірі 10% національного доходу, що становить близько 8% ВВП. Проте, як свідчать дані таблиці 1 протягом останнього десятиліття держава не в змозі забезпечити законодавчо встановлені норми. Частка бюджетних видатків коливається від 4,2% ВВП у 2000 році до 7,4% ВВП у 2010 році. Обсяг же бюджетного фінансування науки в Україні значно нижчий, навіть від законодавчо встановлених норм (1,7 % ВВП), і становить 0,4–0,5 % ВВП.

Таблиця 1 - Частка бюджетних видатків на соціальну сферу по галузям у ВВП України у 2000-2011 роках

Рік	Обсяг ВВП, млрд. грн.	Освіта		Охорона здоров'я		Духовний та фізичний розвиток		Соціальний захист та соціальне забезпечення	
		млрд.грн.	%	млрд.грн.	%	млрд.грн.	%	млрд.грн.	%
2000	170,1	7,1	4,2	4,9	2,9	0,9	0,5	6,0	3,5
2001	204,2	9,9	4,8	6,4	3,1	1,3	0,6	11,6	5,7
2002	225,8	12,3	5,4	7,5	3,3	1,4	0,6	12,6	5,6
2003	267,3	15,0	5,6	9,7	3,6	2,1	0,8	13,0	4,9
2004	345,1	18,3	5,3	12,2	3,5	2,7	0,8	19,5	5,7
2005	441,4	26,8	6,1	15,5	3,5	3,5	0,8	40,1	9,1
2006	544,1	33,8	6,2	19,7	3,6	4,3	0,8	41,5	7,6
2007	720,7	44,3	6,1	26,7	3,7	5,7	0,8	48,6	6,7
2008	948,0	61,0	6,4	33,6	3,5	7,9	0,8	74,1	7,8
2009	913,3	66,8	7,3	36,6	4,0	8,3	0,9	78,8	8,6
2010	1082,6	79,8	7,4	44,7	4,1	11,5	1,0	104,5	9,7
2011	1302,1	86,2	6,6	48,9	3,8	10,8	0,8	105,4	8,1

Аналогічна ситуація спостерігається і у галузі охорони здоров'я. Частка бюджетних видатків тут не перевищує 4,1% ВВП у 2010 році, а найнижче значення знову ж таки у 2000 році – 2,9% ВВП.

За рекомендацією ВООЗ показник видатків з державного бюджету на фінансування медичної галузі у розмірі:

- 6,41% ВВП розцінюється, як мінімальний рівень бюджетного фінансування (рівень виживання галузі);
- 3,2% ВВП розцінюється як критичний, за якого відбувається зниження рівня і зменшення обсягу медичної допомоги на 1/3;
- 1,6% ВВП і нижче – як поза межний, що розцінюється як рівень повного руйнування структури медичної галузі [13, с.9].

Проте якісні показники демонструють критичну ситуацію країни: зростає рівень захворюваності, інвалідизації, репродуктивне здоров'я населення погіршується, збільшується смертність.

Взагалі мізерним є обсяг коштів, що витрачаються з бюджетів на фінансування культури, мистецтва та спорту. Частка таких видатків в середньому складає 0,8% ВВП.

Щодо фінансування соціального захисту, то серед соціальних видатків їх питома вага у ВВП найбільша і мала максимальне значення у 2010 році – 9,7% ВВП. Але знову ж таки збільшення частки таких видатків не означає реального покращення соціального захисту та соціального забезпечення.

Як наслідок, вкрай незадовільної оцінки заслуговує нинішній стан основних

фондів соціальної сфери, а обмеженість сучасної техніки та новітніх технологій знижують доступність багатьох видів соціальних послуг для населення.

Нині Україна за рівнем фінансування соціальної сфери залишається далеко позаду від розвинутих країн світу. Коштів не вистачає не тільки на розвиток галузей соціального сектору, але й на їх поточне утримання, що призведе до занепаду об'єктів соціально-культурного призначення, неякісного надання відповідних послуг, а система заходів соціального захисту та існуючі програми соціального спрямування не є ефективними засобами зниження рівня чи подолання бідності в Україні. Тому виникає потреба у пошуку нових підходів та розробці дієвого механізму ефективного фінансування соціальної сфери.

Важливим чинником підвищення соціальних стандартів є залучення інвестицій у розвиток об'єктів та матеріально-технічної бази соціальної сфери. Динаміку та структуру інвестицій у соціальну сферу в Україні наведено у таблиці 2. Слід зазначити, що за період з 2004 по 2008 рр. обсяг інвестицій мав тенденцію до збільшення по роках. Однак частка інвестицій в основний капітал соціальної сфери знаходилась в межах 3,6% – 5,3% від загальної суми інвестицій, що засвідчує про низький рівень вкладення коштів в об'єкти соціальної сфери.

Таблиця 2 - Динаміка інвестицій в основний капітал соціальної сфери України за період 2004 – 2011 рр. [12]

Роки		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Інвестиції в основний капітал, всього млн.грн.		75714	93096	125254	188486	233081	151777	171092	238175	
Інвестиції в соціальну сферу	Освіта	млн.грн.	953,1	870,2	1163,4	1651,4	2321,7	1484,3	1872,5	2485,2
		%	1,26	0,93	0,93	0,88	1,0	0,98	1,1	1,0
	Охорона здоров'я та соціальна допомога	млн.грн.	1472,2	1296,5	1835,2	2518,1	3530,6	1931,6	2753,9	3451,5
		%	1,94	1,39	1,47	1,34	1,51	1,27	1,6	1,4
	Сфера культури та спорту, відпочинку та розваг	млн.грн.	1254,6	1195,0	2014,0	2893,7	4054,2	3642,4	3319,7	6803,3
		%	1,66	1,28	1,61	1,54	1,74	2,4	2,0	2,8
Разом		млн.грн.	3679,9	3361,7	5012,6	7063,2	9906,5	7058,3	7946,1	12740,0
		%	4,9	3,6	4,0	3,8	4,3	4,7	4,6	5,3

В. Іщук, аналізуючи західноєвропейський досвід фінансування освіти, стверджує, що освіту можна здобувати за рахунок отримання кредитів [5].

Щодо охорони здоров'я, то В. Рудень схиляється до думки, що проблему фінансування системи охорони здоров'я в Україні може покращити запровадження загальнодержавного медичного страхування [15]. Проте такі нововведення в згадані галузі не приведуть до істотного покращення ситуації, адже ВНЗ не забезпечують роботою після навчання, а отже безробітна особа, що закінчила ВУЗ, не має можливості сплачувати кредит, а запровадження загальнодержавного медичного страхування в кінцевому результаті теж не буде ефективним, адже середні заробітні плати низькі, безробіття на високому рівні, а отже відрахування до фонду загальнодержавного медичного страхування будуть мізерними.

Для України цікавим є досвід країн, які пройшли або проходять шлях розвитку, аналогічний нашому (Угорщина, Польща, Чехія, Словаччина та ін.). Він свідчить про те, що держава, яка не в змозі належною мірою фінансувати соціальну сферу, повинна рішуче реформувати соціальну політику за трьома головними напрямками: по-перше, це

роздержавлення соціальної сфери і максимальне звільнення держави від функцій безпосереднього надання громадянам соціальних послуг з перекладенням цих обов'язків на некомерційні структури; по-друге, формування ринку соціальних послуг з реальною конкуренцією їх надавачів, внаслідок чого підвищується якість і знижуються витрати на виробництво цих послуг; по-третє, впровадження комплексної системи соціального замовлення. Така форма взаємодії держави з некомерційними організаціями поширена в усіх цивілізованих країнах. Основою механізму соціального замовлення є принцип переважного використання бюджетних та позабюджетних коштів, призначених для соціальних потреб, не на фінансування відомств і бюджетних установ, а цільових соціальних програм і соціальних проектів [19].

Що стосується середньострокової перспективи, то в умовах виходу з економічної кризи та відновлення функціонування економіки пріоритети подальшого розвитку соціальної сфери мають включати:

1) прийняття соціальної доктрини [18, с. 368], визначення соціальних цілей держави та концепцій розвитку окремих складових соціальної сфери;

2) розробку концепції реформування нормативно-правової бази у соціальній сфері на основі аналізу ефективності реалізації соціальних програм;

3) диверсифікацію системи надання соціальних послуг з метою підвищення якості та ефективності надання послуг шляхом удосконалення механізмів розміщення і реалізації замовлень на надання послуг (альтернативними постачальниками можуть бути державні, комерційні та неприбуткові організації);

4) спрямування бюджетних соціальних видатків на розвиток людського потенціалу, підвищення його якості як основи економічного зростання та забезпечення конкурентоспроможності національної економіки (підвищення доступності та якості послуг освіти та охорони здоров'я, розвиток соціальної інфраструктури, сприяння духовному та фізичного розвитку населення);

5) забезпечення ефективного виконання державою функцій соціального захисту населення (підвищення добробуту громадян, боротьба з бідністю засобами ефективного та адресного соціального захисту, гарантування гідної оплати праці та справедливого пенсійного забезпечення);

6) розвиток ринку праці в контексті його гнучкості та захищеності, мобільності робочої сили, розширення заходів активної політики зайнятості, розвитку підприємництва, що сприятиме оптимізації моделі доходів населення і формуванню середнього класу в державі;

7) підвищення ефективності соціальних видатків в умовах обмеженості бюджетних ресурсів, що передбачає:

- нові управлінські підходи до планування соціальних видатків;
- удосконалення міжбюджетних відносин;
- визначення ступеня участі та повноважень основних партнерів у фінансуванні та адмініструванні соціальних програм;
- запровадження системи критеріїв та індикаторів з метою моніторингу й оцінки досягнення визначених цілей.

Узагальнюючи слід зазначити, що подальші наукові дослідження, на нашу думку, повинні акцентувати увагу на формуванні центральної ролі людини та її потреб в системі цінностей. Зазначене, зрозуміло, можливо забезпечити тільки за умов достатнього фінансового забезпечення розвитку соціальної інфраструктури та приходу до адекватного розуміння поняття «інвестиції в соціальну сферу» та «соціальний ефект», що дасть можливість оптимізувати співвідношення між витратами та результатами (вимірником яких є не тільки категорії, що виражаються в грошових величинах), актуалізувати систему джерел фінансових ресурсів, щодо задіяння їх в

соціальної сфері. Зазначене безпосередньо пов'язане з із реалізацією основної функції держави – формування сприятливого життєвого середовища, одними з основних складових якого є питання, розглянуті в статті. Адже, забезпечення гідного рівня життя та вільного розвитку людини – прямий обов'язок кожної соціально орієнтованої держави. Соціальна сфера є пріоритетним чинником серед тих, що впливають на рівень життя людини, а, отже, і фінансування соціальної сфери має носити пріоритетний характер, чого і дотримується більшість демократичних країн світу.

Список літератури

1. Алымов А.Н., Кочерга О.И., Богаенко В.А. и др. Социальная инфраструктура: вопросы теории и практики. – К.: Наукова думка, 1982. – 336 с.
2. Большой экономический словарь / Под ред. А.Н.Азрилияна. – 4-е изд., доп. и перераб. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 1248 с.
3. Витренко Н.М. Социальная инфраструктура Украины: оценка уровня и перспектив развития. – К.: Наукова думка, 1993. – 144 с.
4. Державне регулювання розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів України / Навч. посіб. – К.: Вид-во УАДУ, 2002 – 112 с.
5. Ішук Л.І. Західноєвропейський досвід диверсифікації джерел фінансування вищої освіти / Л.І. Ішук // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2007. – Вип. 17.6. – С. 320-327.
6. Козак В.Є. Трансформація економічних відносин в соціальної сфері // Соціальна сфера в перехідній економіці: Зб. наук. праць / НАН України. Ін-т економіки. Ред. кол.: Новиков В.М. (відп. ред.) та ін. – Київ, 2000. - 132 с.
7. Кисіль Н.М. Соціально-культурна сфера: територіальна організація та особливості розвитку (на матеріалах Львівської області): Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / Н.М. Кисіль ; НАН України. Ін-т регіон. дослідж. — Л., 2002. — 20 с. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe
8. Куценко В.І., Остафійчук Я.В. Трансформації соціальної сфери України: регіональний аспект: Монографія / За ред. С.І. Дорогунцова. – К.: Оріони, 2005. – 400 с.
9. Куценко В.І., Львовичкін С.В. Завдання і напрями реформування фінансів соціальної сфери // Фінанси України. – 1999. - №12. – С.25-32.
10. Мареев С.Н., Солодков Г.П. Социальная сфера социалистического общества. – М.: Знание, 1989. – 48 с.
11. Модернізація місцевих фінансів України в умовах економічних і соціальних трансформацій [Текст]: моногр. /Під ред. О.П. Кириленко. – Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2008. – 376 с.
12. Офіційний сайт Державної служби статистики – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
13. Офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. - <http://www.euro.who.int/aboutwho?language=Russian>.
14. Паламарчук М.М., Паламарчук О.М. Економічна і соціальна географія України з основами теорії: Посібник для викладачів економічних і географічних факультетів вузів, наукових працівників, аспірантів / М.М.Паламарчук, О.М. Паламарчук. – К.: Знання, 1998. – 416 с.
15. Рудень В.В. Стан системи охорони здоров'я населення в країні ринковим перетворенням / В.В. Рудень. О.М. Сидорчук // Новини медицини та фармації. – 2007. – № 9. - С. 5-8.
16. Скуратівський В.А., Палій О.М., Лібанова Е.М. Соціальна політика. Навчальний посібник для слухачів, аспірантів, докторантів спеціальності “Державне управління” - К.: Видавництво УАДУ, 1997. – 360 . – С. 344.
17. Социальная сфера: совершенствование социальных отношений (Ответственный редактор доктор философских наук, профессор В.Н.Иванов). – Москва: “Наука”, 1987. – С. 8.
18. Україна в 2008 році: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально- економічного розвитку / [Рубан Ю.Г., Авксентьев О.Л., Бурковський П. А. та ін.] / Національний ін-т стратегічних досліджень / Ю.Г. Рубан (заг. ред.). – К.: НІСД, 2008. – 743 с.
19. Швайко М.Л. Зарубіжний досвід бюджетного фінансування соціальної сфери та можливості його використання / М.Л. Швайко. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/4484/1/Shvajko_PP_Article_2003_T7.pdf.
20. Ягодка А.Г. Соціальна інфраструктура і політика: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 212 с.

V.Popov, K.Nerevckaia
Kirovograd National Technical University
Financing of social services in Ukraine

The aim of the paper is summarized and deepen the theoretical base for social sphere and rationale set of recommendations for improving the efficiency of its operation based on the financial aspects of development.

This paper analyzes the current state of funding social services in Ukraine and its impact on provision of social services at a sufficient level and of good quality. Definitely, now Ukraine in terms of financing social sector remains far behind the developed countries. Funds are lacking not only in the field of social development sector, but also in their routine maintenance that lead to the decline of social and cultural facilities, poor provision of services and the system of social protection and social character of existing programs are not effective in reducing level or poverty in Ukraine. Therefore there is a need for new approaches and develop an effective financing mechanism for effective social sphere.

In the article the proposals to improve the functioning of the socio-cultural sectors including the financial aspects of their development.

Одержано 11.04.13

УДК 336.1

А.А. Сидорчук, доц., канд. екон. наук,
Тернопільський національний економічний університет

Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів державного пенсійного страхування

В статті описані стратегічні і тактичні напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів державного пенсійного страхування. Доведено, що на розмір отримуваної майбутньої пенсії зайнятих осіб впливає ставка пенсійних відрахувань, інвестиційного доходу на заощадженні внески, строк сплати пенсійних внесків та строк отримання майбутньої пенсії. Визначено, що при ставках пенсійних внесків у розмірі 10,5% фонду оплати праці й 6,5% інвестиційного доходу на накопичені впродовж 35 років трудової активності суми можна досягти найбільшого співвідношення між рівнем заробітних плат працюючих і майбутньою пенсією осіб пенсійного віку – 92,5%.
державне пенсійне страхування, фінансові ресурси державного пенсійного страхування, збалансованість фінансових ресурсів державного пенсійного страхування

А.А. Сидорчук
Тернопольский национальный экономический университет

Направления повышения эффективности использования финансовых ресурсов государственного пенсионного страхования

В статье описаны стратегические и тактические направления повышения эффективности использования финансовых ресурсов государственного пенсионного страхования. Доказано, что на размер получаемой будущей пенсии занятых лиц влияет ставка пенсионных отчислений,

© А.А. Сидорчук, 2013